

گفت‌وگو با
نسرین شنب‌غازانی اقدم
مدیر دبستان اندیشه

امنیت روانی حرف اول

ام‌لیلا صمدی

اشاره

دارای تحصیلات کارشناسی است، خدمت خود را از آموزش و پرورش منطقه ۱۷ تهران آغاز کرده و از سال ۱۳۹۰ مدیر دبستان اندیشه بوده است. خدمات ارزشمندی همچون تدارک برنامه‌هایی برای افزایش امنیت روانی در مدرسه و توجه به فضای فیزیکی مدرسه را دنبال می‌کند. خلاصه گفت‌وگوی ما با این مدیر موفق را که از همان لحظات ابتدایی دیدارمان مجذوب شخصیت والای وی شدیم، می‌خوانید.

در ابتدای ورود شما، دبستان اندیشه در چه وضعیتی بود؟ کارتان را با تمرکز بر چه بخش‌هایی آغاز کردید؟

مدرسه از نظر منطقه جغرافیایی و تراکم دانش‌آموزی از مدارس خوب منطقه بود و به دلیل فعالیت‌های خوب و نتایج آموزشی مثبت، همیشه جایگاه مطلوبی داشت اما بنا به دلایلی مدت‌ها بود که هر سال یک مدیر عوض می‌کرد تا اینکه من آن را تحویل گرفتم و چند سالی است که مدیر هستم.

از آنجا که اهمیت زیادی برای آرامش و امنیت روانی در فضای مدرسه قائلم، فعالیت‌هایی را در همین راستا آغاز کردم. با همکاری اولیا و همکاران تجهیزات مدرسه را به روز کردم و تغییرات عمرانی را پی‌گرفتم. سعی ما بر این بود که فعالیت‌ها

و برنامه‌های همکاران در پایه‌های مختلف، از جمله تدریس و تکالیفی که ارائه می‌کنند، هماهنگ باشد تا مقایسه‌ای بین کلاس‌ها پیش نیاید.

مشخصاً بفرمائید امنیت روانی را برای چه گروه‌هایی دنبال می‌کنید؟

امنیت روانی به این معنی است که همکاران، اولیا و دانش‌آموزان مطمئن باشند که ما در کنار آنان و کمک حالشان هستیم؛ مثلاً وقتی از معلم می‌خواهم از نرم‌افزار خاصی در تدریس استفاده کند، معلم اطمینان دارد که نمی‌خواهم از کارش ایراد بگیرم بلکه تصمیم دارم کمک کنم تا کارش را راحت‌تر و در فضایی شاد و دلنشین ارائه دهد. همچنین، اگر معلم با تأخیر در مدرسه حاضر شد، اطمینان دارد که با او رفتار بدی نخواهد شد و کسی در مدرسه هست که جای خالی‌اش را در کلاس درس پر کند.

در مورد اولیا نیز با حوصله برایشان وقت می‌گذارم و به صحبت‌هایشان گوش می‌دهم. آن‌ها مشتریان و ارباب رجوع اصلی ما هستند و معتقدم همه به امید انجام شدن کارشان وارد مدرسه می‌شوند. باید در حد توان و تخصصمان هر کاری از دستمان برمی‌آید، انجام دهیم. انتقاد و پیشنهاد اولیا را نیز به دیده‌ منت قبول می‌کنیم.

امنیت روانی برای دانش‌آموز را نیز مدنظر داریم تا بچه‌ها این باور غلط را در ذهن نداشته باشند که ما فقط می‌خواهیم تویبخشان کنیم. به ندرت پیش می‌آید که برخورد تندی با دانش‌آموز داشته باشیم. برای مثال، من به بچه‌ها نمی‌گویم چرا در حیاط مدرسه اشغال ریخته‌اند، که برگردند بگویند ما نریخته‌ایم و فلانی ریخته. وقتی خودم کیسه برمی‌دارم و زباله‌ها را جمع می‌کنم، بلافاصله بچه‌ها نیز شروع به کار می‌کنند و وقتی سرم را برمی‌گردانم می‌بینم حیاط تمیز است. مدت‌هاست که این کار انجام می‌شود و الان دیگر خیلی کم اتفاق می‌افتد که زباله در حیاط مدرسه ریخته شده باشد.

چه راهبردها و نوآوری‌هایی برای تحقق اهداف تربیتی مدرسه دارید؟

از یک معلم بازنشسته و استاد خوشنویسی دعوت کرده‌ام که در آموزش خط به دانش‌آموزان و معلمان با ما همکاری کند. سعی می‌کنیم از همه‌زمان‌ها و از فضاهای مدرسه برای آموزش استفاده شود. یک سالن ورزشی سرپوشیده را برای فعالیت ورزشی دانش‌آموزان در شرایط نامساعد تجهیز کرده‌ایم. کتابخانه کلاس‌ها خیلی فعال است و کتاب‌ها دائماً به‌روز می‌شود.

مربی سلامت و بهداشت فعال و خوبی هم داریم که برای پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی فعالیت‌های جامع و کاملی انجام می‌دهد. معاینات دندانپزشکی، چشم‌پزشکی و غیره، نیز به صورت مستمر صورت می‌گیرد و به خانواده‌ها بازخورد داده می‌شود.

در ورزش صبحگاهی نیز دانش‌آموزان و همه‌معلمان فعال‌اند و من نیز ضمن ورزش، دقت و یادآوری می‌کنم که حرکتی اشتباه انجام نگیرد؛ چرا که ممکن است مشکل‌ساز شود.

همچنین، خدا را شاکرم که فکر حضور یک فرد روحانی در مدرسه را به ذهنم آورد. روحانی مدرسه‌ما فرد متعهد و متخصصی است و رفتارش با بچه‌ها بسیار مناسب است و بچه‌ها دوستش دارند. هنگام برپایی نماز، فضای دلچسب و دلنشینی را فراهم می‌کند و کلاس احکام را همراه با پرسش و پاسخ به خوبی برگزار می‌کند. اقدامات او تأثیرات مثبت اخلاقی و تربیتی زیادی داشته و توانمندی بچه‌ها در درس هدیه‌ها را نیز افزایش داده است.

همکاران تعامل خوبی با اولیای دانش‌آموزان دارند و والدین با مراجعه به مدرسه در جریان فعالیت‌های صورت گرفته در مدرسه قرار می‌گیرند. تکریم ارباب رجوع و همچنین فعالیت‌های مثبت همکاران موجب شده است که تقاضای زیادی برای ثبت‌نام در مدرسه‌مان داشته باشیم. حتی بسیاری از والدین محل سکونتشان را عوض می‌کنند تا فرزندشان را در مدرسه‌ما ثبت‌نام کنند. دانش‌آموزان ما نیز در جشن‌های دهه فجر، شکوفه‌ها، الفبا، مراسم دهه اول محرم و همچنین برگزاری نمایشگاه‌ها، فعالیت‌های نوآورانه و پربراری دارند.

از شورای آموزگاران خواسته‌ام که توجه بیشتری به فضای الکترونیک داشته باشند و در جهت تسهیل یادگیری برای هر درس، محتوای آموزشی الکترونیکی تهیه کنند تا به این ترتیب از فضای هوشمند بیشتر استفاده شود.

در جریان همه فعالیت‌های مدرسه، انرژی زیادی صرف این کرده‌ام که همکاران به ظرافت‌های کار مدرسه اشراف پیدا کنند تا راحت‌تر برنامه‌مدرسه را اجرا کنیم و به اهداف خود دست یابیم. ما در مدرسه‌مان کمد جوایز نداریم. انگیزه‌ها درونی است و معلمان با لبخند، نوازش و تشویق‌های کلامی به دانش‌آموزان انگیزه می‌دهند. در کنار آن، برای بچه‌هایی که در مسابقات فرهنگی ورزشی شرکت می‌کنند جوایز خوبی تهیه می‌کنیم.

برای آموزش معلمان و افزایش انگیزه آنان چه برنامه‌هایی دارید؟ تعاملتان با آن‌ها چگونه است؟

به صورت مداوم برای همکارانمان کلاس‌های آموزش ضمن خدمت در نظر می‌گیرم. تعدادی از همکاران ما از مدرسان دوره‌های ضمن خدمت هستند که در جلسات آموزگاران، مطالعات و دستاوردهای جدید خود را در قالب انیمیشن، پاورپوینت و دیگر ابزارهای آموزشی به سایر معلمان ارائه می‌کنند که بسیار مورد توجه آنان قرار می‌گیرد.

در سال دوم خدمتم در دبستان اندیشه، تعدادی از معلمان دبیرستان را به مدرسه ما انتقال داده بودند. احساس کردم که معلمان از سروکله زدن با بچه‌های ابتدایی واهمه دارند. کتاب‌های آموزشی در اختیارشان گذاشتم و خودم نیز به آنان آموزش می‌دادم اما به نظر کافی نمی‌آمد؛ تا اینکه از یکی از استادانی که مدرس معلمان منطقه ۱۱ و از بازنشستگان آموزش و پرورش بود، دعوت کردم تا به مدت یک ماه به این معلمان آموزش دهد.

معلمان نیز با علاقه‌مندی در این دوره شرکت کردند. در ادامه نیز از وی دعوت کردم تا به عنوان مسئول آزمایشگاه در مدرسه‌ما حضور داشته باشد تا از این طریق معلمان

به‌عنوان یک بانوی شاغل، وظایف خود در قبال همسر و فرزندان‌تان را در کنار مسئولیت کاری در مدرسه چگونه مدیریت می‌کنید؟

خوشبختانه همسرم خیلی پشتیبان و هدایتگر من بوده است. برخلاف صحبت‌های اولیه‌مان، برای ادامه تحصیل به تفاهم رسیدیم و موافقتشان را جلب کردم. وی همیشه در مراقبت از بچه‌ها، امور منزل و همچنین کارهای عمرانی و تجهیز مدرسه کمک حال من است.

ویژگی بارز شما در مدیریت مدرسه چیست؟

می‌گویند آرامش زیاد و دقت نظر خوبی دارم. سعی می‌کنم حواسم به همه‌چیز، از جمله روحیه همکاران و مسائل و دغدغه‌هایشان باشد.

محتوای نشریه رشد مدیریت مدرسه را چگونه می‌بینید و چه صحبتی با دست‌اندرکاران آن دارید؟

احساس می‌کنم به تجارب مدیران و معلمان شهر تهران کمتر از شهرستان‌ها پرداخته می‌شود. مطالعه مباحث سنگین ستادی، حوصله زیادی می‌خواهد و ممکن است چندان کاربردی نباشد اما ارائه تجربه‌هایی از همکاران در زمینه برقراری ارتباط با دانش‌آموزان و برنامه‌های جالب مدرسه را می‌پسندم. همچنین به نظر من، ارائه توضیحاتی در ارتباط با تقویم اجرایی مدرسه و وظایف مستقیم مدیر می‌تواند مفید و کاربردی باشد.

به‌عنوان یک مدیر باتجربه، با وزیر محترم آموزش و پرورش چه صحبتی دارید؟

اولیا، معلمان و دانش‌آموزان خیلی خوبی داریم. بنابراین، ما مسئولان هم باید دست‌به‌دست هم دهیم و این سرمایه کلان را به خوبی هدایت کنیم. از وزیر جدید می‌خواهم به فضاهای فیزیکی مدارس بیشتر توجه و در این بخش سرمایه‌گذاری کند. چند دهه فرصت داشتیم اما هنوز به فضای مدارس توجه نکرده‌ایم. اکثر قریب به اتفاق مدارس ما از خانه‌های قدیمی هستند. من کامپیوتر دارم و می‌خواهم برای بچه‌ها کلاس کامپیوتر بگذارم اما از آنجا که فضای لازم را ندارم، از آزمایشگاه مدرسه به عنوان سایت استفاده می‌کنم. دایماً در حال تجهیز مدرسه هستم اما وقتی چارچوب فضا مناسب نیست، آن‌طور که باید نتیجه حاصل نمی‌شود. معلم نقاشی مدرسه حداقل باید یک کمد داشته باشد که وسایلی را در آن بگذارد. بچه‌ها کارهای بسیار خوبی انجام می‌دهند اما فضای مناسبی برای راه‌اندازی نمایشگاه نداریم تا کارهای بچه‌ها را ارائه دهیم. باید از جایی شروع کنیم و حداقل هر سال یک مدرسه در یک منطقه بسازیم. اگر به این کار اقدام کنیم اولیا و شهروندان هم کمک می‌کنند. ما شهروندان خوبی داریم. بچه‌های ما شایستگی این را دارند که در فضای خوب درس بخوانند. کلاس‌هایشان بزرگ باشد و معلم‌هایشان جای مانور بیشتری داشته باشند.

به‌صورت غیرمستقیم در جریان نحوه تدریس او و چگونگی ارتباط برقرار کردن او با دانش‌آموزان قرار بگیرند. این فعالیت در ابتدا برای کمک به معلمان بود اما اکنون دیگر نیاز مدرسه است؛ چرا که آزمایش‌های جامع و کاملی در آزمایشگاه انجام می‌گیرد. ما ۱۸ کلاس داریم که با برنامه‌ریزی دقیق از فضای آزمایشگاه استفاده می‌کنند؛ به‌طوری که در طول سال تحصیلی هیچ‌وقت آزمایشگاه خالی از دانش‌آموز نیست. سعی می‌کنم برنامه‌ها کاملاً واضح و شفاف باشد و همه همکاران از انتظاراتی که از آنان می‌رود، آگاه شوند. وسایل مورد نیازشان

با توجه به شرایط جغرافیایی و فرهنگی هر منطقه، معتقدم اگر مدیر مدرسه بومی منطقه باشد، و فرهنگ والدین و دانش‌آموزان را بشناسد موفق‌تر است

را هم به بهترین نحو در اختیارشان قرار می‌دهیم. به مرور زمان از همکارانی استفاده کرده‌ام که علاقه‌مند باشند و شرایطی را هم فراهم کرده‌ام که دوست داشته باشند در مدرسه ما بمانند. معلمی شغل انبیاست و این انگیزه و عشق را معلم در وجود خود دارد. ما نیز در مناسبت‌های مختلف در حد توانمان به بهترین نحو از آنان تقدیر می‌کنیم.

لطفاً درباره نتایج و موفقیت‌های آموزشی مدرسه بیشتر توضیح دهید.

بچه‌ها در آزمون‌ها نتایج آموزشی خوبی کسب می‌کنند. پذیرفته شدن دانش‌آموزان در مدرسه نمونه دولتی و تیزهوشان هم نشان‌دهنده سطح خیلی خوب آن‌هاست. یکی از کارهایی که انجام دادیم و نتیجه‌ای عالی داشت، این بود که پایه‌های پنجم و ششم را به شکل شناور سازماندهی کردیم. تا معلمان، درس مرتبط با رشته تخصصی خود را تدریس کنند. به این ترتیب، آنان به دلیل علاقه در کنار تدریس، مطالب اضافه‌تری هم ارائه می‌کنند که به بچه‌ها در آزمون نمونه دولتی یا سمپاد کمک زیادی می‌کند.

همچنین معلم‌ها توجه دارند که بچه‌ها بدون حساب و کتاب ارزشیابی نشوند. حتی در پایه‌های پنجم و ششم که به‌صورت خوشه‌ای تدریس می‌شود، معلم‌ها در کنار هم در مورد دانش‌آموزان اعلام نظر می‌کنند تا کمتر اشتباه داشته باشند.

یکی از زوایای پنهان مدیریت مدرسه را که براساس تجربه به آن رسیده‌اید، چیست؟

با توجه به شرایط جغرافیایی و فرهنگی هر منطقه، معتقدم اگر مدیر مدرسه بومی منطقه باشد، و فرهنگ والدین و دانش‌آموزان را بشناسد موفق‌تر است. در این صورت، نگاه مدیر و مراجعه‌کنندگان به هم نزدیک می‌شود.